

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2988/2022. számú ügyben
a Nagymarosi Polgármesteri Hivatal
közérdekű bejelentést kezelő gyakorlatával összefüggésben

Előadó: dr. Németh Andrea

Érintett szerv:
Nagymarosi Polgármesteri Hivatal

2022.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2988/2022. számú ügyben**

Az eljárás megindítása

Az érintett ügy előzményeként a Bejelentő 2021. december 23-án közérdekű bejelentéssel fordult a Nagymarosi Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) felé, melyben előadta, hogy egy autószerviz feltehetően érvényes telephelyengedély nélkül működik. Megkeresésére a Polgármesteri Hivatal 2022. január 4-én kelt levelében a telepekről vezetett nyilvántartás alapján tájékoztatta arról, hogy az érintett címen működő telepet melyik gazdasági társaság működteti. Bejelentő – ügyfélkapun keresztül – 2022. március 2-án benyújtott bejelentésében arra hívta fel a jegyző figyelmét, hogy a Polgármesteri Hivatal válaszelevelében megjelölt gazdasági társaság törlésre került a cégnyilvántartásból, ami alapján feltételezhető, hogy az autószerelő tevékenységet végző érvényes telepengedély nélkül végzi a tevékenységét és tájékoztatást kért arról, hogy ennek a kivizsgálását hol kezdeményezheti.

Mivel a Bejelentő nem kapott választ a 2022. március 2-ai közérdekű bejelentésében foglaltak érdemi elbírálásáról, Hivatalomhoz fordult és kérte az eljárás kivizsgálását.

Az alapvető jogok biztososa – egyebek mellett – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 38/A. § alapján, kérelemre vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi megfelelő intézését.

A beadvánnyal összefüggésben felmerült a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a petíciós jog, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Petíciós jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”* [Alaptörvény XXV. cikk]

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.), (a továbbiakban: Alaptörvény)
- Ajbt.
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Pkbt.)

Megállapított tényállás

A Bejelentő 2021. december 23-án, majd a Polgármesteri Hivatal tájékoztatását követően 2022. március 2-án ismét közérdekű bejelentéssel fordult a jegyzőhöz.

Bejelentő a második közérdekű bejelentésében jelezte, hogy a 2022. január 4-ei válaszlevélben megjelölt gazdasági társaságot törölték a cégnyilvántartásból, ami alapján feltételezte, hogy az autószerelési tevékenységet folytató nem rendelkezik érvényes telepengedéllyel és arról érdeklődött, hogy ennek kivizsgálását hol kezdeményezheti.

Bejelentő – 2022. július 11-én – közérdekű bejelentés felülvizsgálata iránti kérelemmel (panasz) fordult hivatalomhoz, mivel a bejelentés elbírálásról nem kapott tájékoztatást 30 napon belül.

Bejelentő közérdekű bejelentés intézésének felülvizsgálata iránti kérelme alapján felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében, az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörömben eljárva megkerestem az ügyben a Nagymarosi Polgármesteri Hivatal jegyzőjét, és az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

- Mikor érkeztek a Bejelentő beadványait?
- Volt-e tudomása a megjelölt gazdasági társaság cégjegyzékből történt törléséről?
- A közérdekű bejelentés kivizsgálása érdekében milyen intézkedéseket kezdeményeztek, valamint indokolt volt-e vizsgálat lefolytatása, illetve azok milyen eredménnyel zárultak?
- Mi okozta a válaszadás elmaradását?
- A beadványban megjelölt telepet üzemeltető rendelkezik-e telepengedéllyel?
- Megalapozottnak látja-e a bejelentésben előadottakat; amennyiben igen, úgy milyen intézkedéseket kíván kezdeményezni a sérelem orvoslása vagy megszüntetése érdekében?

A Nagymarosi Polgármesteri Hivatal válasza

A jegyző az első közérdekű bejelentés tekintetében arról tájékoztatott, hogy annak kivizsgálása érdekében áttekintette a telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentés alapján gyakorolható, egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól szóló 57/2013. (II. 27.) Korm. rendelet alapján a telepekről vezetett nyilvántartását. Megállapította, hogy a beadványban megjelölt cím alatt ki működteti a telepet, amelyről a Bejelentőt tájékoztatta. A jegyző tájékoztatása szerint az első közérdekű bejelentést követően vizsgálat lefolytatását nem tartotta indokoltnak, mivel beadványban felvetett két kérdésre a nyilvántartása alapján választ adott. A felülvizsgálati eljárás során adott tájékoztatásában a jegyző rögzítette, hogy a panaszban megjelölt gazdasági társaság cégjegyzékből történt törléséről a Polgármesteri Hivatalnak nem volt tudomása.

A jegyző a felülvizsgálati eljárás során arról tájékoztatott, hogy a második közérdekű bejelentésre a válaszadást elmulasztotta, annak okaként a Covid-19 járvány okozta megbetegedéseket, valamint a hivatalban bekövetkezett hosszú jegyzői távollétet, illetve jegyzőváltást jelölte meg.

A jegyző a felülvizsgálati eljárás során kiemelte, hogy a panaszban megjelölt telep vonatkozásában 2022. március 10-én üzemeltető-váltást jelentettek be, így az eljárás okafogyottá vált.

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 38/A. § alapján az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát.

Az önkormányzat, mint közigazgatási szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható szerveknek minősül.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az alapvető jogok biztosa az intézmény létrejötte óta mindig is következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásai mentén – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

1. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljáráshoz való jogot* explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszert testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már *expressis verbis* tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják.

2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is [9/1992. (I. 30.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat]. Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal

rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket [56/1991. (XI.8.) AB határozat].

3. Mindezek alapját képezi az Alaptörvény XXV. cikke, amelynek értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez*. A petíciós jog klasszikus tartalma alapján ugyanis két fogalmi elemmel bír; nemcsak a kérelem, panasz, illetve javaslat benyújtását akár egyénileg akár kollektíven, hanem a közhatalmat gyakorló szerv válaszadását is, ami *magával vonja, hogy az adott ügygel foglalkoznia kell*. Az Alkotmánybíróság értelmezésében *mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása* [987/B/1990. AB hat.].

Ezek együttes vizsgálata adja ki a jelen ügy szempontjából lényeges alapjogi tartalmat, amely szerint a vizsgálat alá vonható állami szervek *alapjogi kötelezettsége felőleli mind az eljárás lefolytatásának tényét, mind annak minőségét*.

Az ügy érdemében

A bejelentésekből, valamint a megkeresésre kapott válaszból vizsgálatom során az alábbi megállapításokat tettem.

A Pkbt. 1. § (1) bekezdése szerint *az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket e törvény (Pkbt.) szerint kötelesek elintézni*. A Pkbt. tárgyi hatályáról a (3) bekezdés szól: *e szerint a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja*. Közérdekű bejelentéssel a (4) bekezdés értelmében bárki fordulhat a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez.

A 2. § értelmében **a közérdekű bejelentést** – törvény eltérő rendelkezése hiányában – **az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni**. Ha azonban az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével kell tájékoztatni. A vizsgálat befejezésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíteni kell.

A rendelkezésemre álló dokumentumokból megállapítottam, hogy Bejelentő 2021. december 23-án nyújtott be közérdekű bejelentést, amelyre 2022. január 4-én válaszolt a jegyző. A jegyző válaszával kapcsolatban 2022. március 2-án további közérdekű bejelentés benyújtására került sor.

A rendelkezésemre álló dokumentumok alátámasztották a Bejelentő által az eljárási határidő elmulasztását érintően megfogalmazott kifogását.

Megállapítottam továbbá, hogy a **Polgármesteri Hivatal** a közérdekű bejelentésnek a 2022. március 2-án történt érkeztetését követően, a Bejelentő részére **Pkbt.-ben rögzített eljárási határidőn belül elmulasztotta a válaszadást**.

A Polgármesteri Hivatal jelentős késedelemmel – a felülvizsgálati eljárás során, a bejelentés érkeztetését követő több mint 5 hónap múlva – adott részemre tájékoztatást a bejelentésben foglalt elbírálásáról.

Fentiek alapján megállapítom, hogy a **Polgármesteri Hivatal a Bejelentő felé fennálló tájékoztatási kötelezettsége elmulasztásával a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonsággal, a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal és a petíciós joggal kapcsolatban visszásságot idézett elő.**

Intézkedéseim:

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a **Polgármesteri Hivatal jegyzőjét**, hogy intézkedjen

- a vizsgált ügyben a Bejelentő részére szükséges tájékoztatás megküldéséről,
- a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszásságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy a közérdekű bejelentések intézése során fokozottan ügyel a vonatkozó előírások maradéktalan betartására.

Budapest 2022. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos